

Zbog ovoga je neophodno ukazati na stav CPT u kome stoji: „Sa svoje strane, CPT je uvek smatrao da boravak u tranzitnoj ili „međunarodnoj“ zoni može, zavisno od okolnosti, značiti lišavanje slobode u smislu člana 5 (1)(f) Evropske konvencije o ljudskim pravima, te da shodno tome takve zone spadaju u mandat Komiteta. Može se smatrati da presuda doneta 25. juna 1996. g. od strane Evropskog suda za ljudska prava u slučaju *Amuur protiv Francuske* opravdava ovakvo stajalište. U ovom slučaju, gde se radilo o četiri osobe koje su tražile azil, a bile su zadržane u tranzitnoj zoni na aerodromu Pariz-Orli tokom 20 dana, sud je naveo da „sama činjenica da je osobama koje traže azil moguće da napuste dobrovoljno zemlju u kojoj žele da budu izbeglice ne isključuje ograničavanje („atteinte“) slobode ...“ i smatrao je da je „držanje osoba koje su tražile azil u tranzitnoj zoni ... u praksi jednako, s obzirom na pretrpljeno ograničavanje slobode, lišavanju slobode“.

4.5. Naknada štete za neosnovano lišenje slobode.

Izricanje velikog broja neosnovanog pritvora je problem sa kojim se Republika Srbija suočava već dugi niz godine. Evidentno je da taj problem pre svega počiva na sklonosti pravosudnih organa da mnogo češće izriču mere zatvaranja, umesto alternativnih mera za obezbeđenje prisustva okrivljenog. U toku realizacije projekta „Transparentan rad pravosudnih organa – polazna tačka za rešenje problema prenaseljenosti kaznenih ustanova“ došlo se do zaključka da se u Srbiji u proseku izrekne oko 20.000 dana neosnovanog pritvora godišnje. Takva praksa pogubna je pre svega sa stanovišta ostvarivanja i zaštite ljudskih prava (pre svega prava na slobodu i zabranu zlostavljanja), ali ima i ozbiljne finansijske posledice po budžet Republike Srbije.

5. Pravo na pravično suđenje.

5.1. Opšte.

Pakt o građanskim i političkim pravima u članu 14 i Evropska konvencija u nekoliko članova (čl. 6 i 7, i čl. 2, 3, i 4 Protokola 7 uz Konvenciju) garantuju jednakost pred sudovima koja podrazumeva mnoge procesne garancije u toku građanskog i krivičnog postupka i pravo na preispitivanje sudskih odluka pred višim sudovima. Zahtev nezavisnosti i nepristranosti pravosuđa naveden je i u članu 47 Povelje o osnovnim pravima EU.

Ustav Republike Srbije takođe sadrži odredbe o pravu na pravično suđenje u članovima 32-36. Iako je veoma bitno da se Ustavom i zakonima garantuje jednakost svih pred sudovima, osnovni preduslov za ostvarivanje ovog načela je sudska nezavisnost i nepristrasnost, ali istovremeno i efikasnost u donošenju odluka da bi se ostvario pristup pravdi svih građana. Međutim, za potpuno ispunjavanje ovog prava bilo je neophodno da se pravosuđe u Srbiji ozbiljno reformiše, što je započeto decembra 2009. godine opštim reizborom sudija i traje do danas.

U 2013. godini usvojena je Nacionalna strategija reforme pravosuđa za period od 2013. do 2018. godine, tako da je tokom 2014. godine već bilo moguće pratiti njene efekte, tempo i kvalitet sprovođenja. Komisija za sprovođenje Strategije, predvođena Ministarstvom pravde i sastavljena od 15 predstavnika najvažnijih zainteresovanih strana, formirana je u septembru 2013. godine radi praćenja i merenja napretka.